

Interreg Europe -toimijat kokoontuivat Burgosissa Espanjassa pohtimaan Yrittäjyyttä taantuvilla maaseutualueilla

20.8.2024

Interreg Europe on Euroopan unionin osarahoittama alueiden välinen yhteistyöohjelma. Euroopan unioni pyrkii vähentämään Euroopan alueiden välisiä eroja kehityksen, kasvun ja elämänlaadun tasossa. Ohjelma edistää tätä tavoitetta, ja se on voimassa vuosina 2021 – 2027.

Interreg Europe järjesti Burgosissa Espanjassa vuorovaikutteisen työpajan, jossa osallistujat pohtivat yhdessä tehokkaiden menetelmien suunnittelua yrittäjyyden edistämiseksi maaseutualueilla. Työpajojen tarkoituksena on syventyä keskeisten poliittisten kehityssuuntausten esittelyyn EU:n ja kansallisella tasolla. Tavoitteena oli myös edistää yksittäisiä yrittäjyysaloitteita ja maksimoida niiden mahdollisuudet vaikuttaa pysyvästi ja myönteisesti paikalliseen taloudelliseen vaurauteen.

Tilaisuuteen osallistui yli 50 poliittista päättäjää vaihtamaan kokemuksiaan siitä, miten yrittäjyys voi olla tärkeä osa paikkakunnan uudistamista ja talouden monipuolistamista. Tilaisuudessa keskusteltiin strategioista, joilla pyritään vakauttamaan tai kääntämään väestönkehitystä väestön vähenemisestä kärsivillä maaseutualueilla. Tapahtumaan sisältyi nuorten yrittäjyyttä, naisyrittäjyyttä ja digitaalista yrittäjyyttä käsitteleviä työistuntoja lisäksi pohdittiin yrittäjyyden mahdollisuuksia maaseutualueilla.

Työpajojen osallistujat kehittivät kustakin näistä aiheista muutospolkuja Euroopan maaseutualueille, joilla väestö vähenee. Tämä edellytti, että sovittiin pitkän aikavälin tavoitteista sekä lyhyen ja keskipitkän aikavälin

tavoitteista ja välivaiheista niiden saavuttamiseksi. Mentoroinnin, koulutuksen ja yhteisöjen rakentamisen merkittäviä saavutuksia esiteltiin. Tällaiset hyvät käytännöt ovat tärkeä inspiraation lähde maaseutualueille kaikkialla Euroopassa.

Työpajan osallistujia Burgosissa (kuva: Interreg Europe).

Nuoret yrittäjät, naiset yrittäjinä ja digitalisaatio

Burgosin työpajassa keskityttiin seuraaviin kokonaisuuksiin:

- Nuorten yrittäjyyden haasteet ja mahdollisuudet. Miten politiikka voi auttaa nuoria näkemään mahdollisuuksia aloilla, joilla muut näkevät vain esteitä? Miten nuorten energiaa ja sitoutumista voidaan hyödyntää pysyvän muutoksen aikaansaamiseksi?
- Miten huomioidaan maaseutuyrittäjyyden sukupuolinäkökohdat. Hyödynnetäänkö maaseutualueilla täysimääräisesti naisten yrittäjyyspotentiaalia? Mitä esteitä on edelleen olemassa? Miten yrittäjyyden sukupuolinäkökulma voi vaikuttaa asiaan?
- Miten tuetaan ja tutkitaan maaseutuyrittäjyyden digitaalisia mahdollisuuksia. Mitä tarvitaan niiden hyödyntämiseksi? Voisivatko digitaaliset välineet auttaa maaseutuyrittäjiä rekrytoimaan kykyjä, joita he tarvitsevat muuttaakseen yksittäiset aloitteet vankoiksi yrityksiksi?

Yrittäjyys on tärkeä osa alueiden uudistamiseen ja talouden monipuolistamiseen liittyvä strategia. Näillä toimilla on vaikutusta myös väestönkehityksen vakauttamiseen tai kääntämiseen väestön vähenemisestä kärsivillä maaseutualueilla. Usein on vastattava useisiin samanaikaisiin haasteisiin, joita ovat esimerkiksi rajalliset paikalliset resurssit, yrittäjäperinteiden puute, pienet työmarkkinat ja pitkät etäisyydet korkea-asteen ja ammatillisiin oppilaitoksiin. Samaan aikaan näillä alueilla on usein ainutlaatuisia voimavaroja, kuten luonnonvaroja, laadukkaita elinympäristöjä ja tiiviisti yhteen nivoutuneita paikallisyhteisöjä.

Tuloksia ja pohdintaa

Työpajaan osallistujat suunnittelivat toimintalinjoja Euroopan maaseutualueiden elvyttämiseksi, joilla on kärsitty väestökadosta. He pohtivat ensin visioitaan maaseudun tulevaisuudesta vuoteen 2040 mennessä ja keskustelivat näistä EU:n maaseutuvisiota varten. He asettivat myös välitavoitteita ja lyhyen aikavälin toimia näiden päämäärien saavuttamiseksi, korostaen henkisten ja sosiaalisten esteiden ylittämisen sekä yrittäjähenkisten esikuvien merkitystä kestävän kehityksen edistämisessä.

Yrittäjyyden edistäminen taantuvilla maaseutualueilla – monitahoiset haasteet

Viime vuosikymmenen aikana väestön väheneminen on ollut yleinen ilmiö monilla Euroopan alueilla. Vaikka kyseessä on laajamittainen ongelma, ratkaisujen tulee olla paikallisia tai alueellisia. Tarvetta on hienovaraisille politiikoille, jotka vastaavat kunkin alueen erityistarpeisiin, sillä yleispätevät ratkaisut eivät ole välttämättä tehokkaita. Ilman näitä toimenpiteitä on olemassa riski, että alueet muuttuvat harvaan asutuiksi.

Maaseudun yrittäjyyden tukeminen vaatii kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Yrittäjät tarvitsevat pääsyn palveluihin, asiakkuuksiin, työvoimaan ja asuntoihin. Tämän vuoksi maaseutualueiden kehittämisessä on otettava huomioon elinvoimaisen maaseudun luominen, jossa ihmiset löytävät työtä ja asuntoja sekä voivat liikkua vapaasti. Hallinnollisten rajojen noudattaminen ei ole tehokas keino maaseutuyhteisöjen tukemiseen.

Euroopan unioni tarjoaa useita rahoitusvälineitä maaseudun yrittäjyyspolitiikan tueksi. Pitkän aikavälin strategiset suunnitelmat tarjoavat kehyksen näille toimille. Maaseutusopimuksen ja yhteisön foorumin avulla, yhdessä Interreg Europe -ohjelman kanssa, maaseutualueet voivat vaihtaa kokemuksia ja oppia toisiltaan, mikä edistää niiden kehitystä.

Nuorten yrittäjyys – tilojen tarjoaminen uusien näkökulmien tuomiseen ja niiden testaamiseen

Nuoret eivät ole pelkästään avun tarpeessa oleva vähemmistö, vaan he ovat arvokas voimavara, jota ei aina hyödynnetä täysimääräisesti. On tärkeää, että poliittiset päättäjät tunnustavat nuorten asiantuntemuksen ja kutsuvat heidät mukaan strategisiin keskusteluihin. Koulujen, yliopistojen ja nuorisojärjestöjen osallistuminen päätöksentekoprosesseihin on välttämätöntä, jotta voidaan kerätä tietoa ja ehdotuksia, jotka tukevat informoitua päätöksentekoa.

Yrittäjyys ei rajoitu pelkästään yritysten perustamiseen ja ylläpitoon. Nuorten yrittäjyysaloitteiden tavoitteena on ennen kaikkea nuorten osallistumisen ja inhimillisen pääoman kehittäminen sekä pehmeiden taitojen ja elämäntaitojen parantaminen.

Vertaisoppiminen ja mentorointi ovat keskeisiä elementtejä nuorten yrittäjien tukemisessa. Mentoroinnin ja vertaistuen avulla voidaan merkittävästi lisätä yritysten selviytymismahdollisuuksia markkinoilla.

Nuorten pysyminen alueella edellyttää, että heillä on mahdollisuus viettää aikaa toistensa kanssa. Tämä tarkoittaa, että tarvitaan fyysisiä ja sosiaalisia tiloja, jotka mahdollistavat yhteisön rakentamisen ja erilaisten tapahtumien järjestämisen. Nuoret tarvitsevat paikkoja, joissa on saatavilla asuntoja, laadukkaita työpaikkoja ja kulttuuritoimintaa, kuten vapaaehtoistyötä ja mahdollisuuksia hauskanpitoon.

Naisyrittäjyys – henkisten esteiden ja eristyneisyyden voittaminen roolimallien avulla

Naisyrittäjyyden edistäminen on keskeistä työllisyyden lisäämisessä ja sukupuolten välisen tasa-arvon parantamisessa. Maaseutualueilla naiset kohtaavat usein stereotypioita, jotka estävät heitä ryhtymästä yrittäjiksi. On tärkeää tuoda esiin naisyrittäjien menestykset ja tarjota kohdennettua tukea luottamuksen ja motivaation kasvattamiseksi.

Eristäytyminen on haaste yrittäjille, erityisesti maaseudulla. Yhteisöllisyys ja mentorointi, kuten Irlannin ACORNS-ohjelmassa, ovat osoittautuneet tehokkaiksi. Naisyrittäjyyden tukeminen vaatii laaja-alaista yhteistyötä eri toimijoiden kesken ja pullonkaulojen, kuten peruspalveluiden ja rahoituksen saatavuuden poistamista.

Tietoisuuden lisääminen ja asenteiden muuttaminen ovat avainasemassa. Naisyrittäjyyden tukeminen ei rajoitu vain yrityksen perustamiseen, vaan myös sen alkuvaiheiden ylittämiseen, yhteisön rakentamiseen ja rahoitustuen tarjoamiseen. Tämä auttaa naisia perustamaan paikallisia ja kansainvälisiä yrityksiä, vahvistamaan yrittäjyyden kulttuuria ja edistämään tasa-arvoa.

Digitaaliset mahdollisuudet yrittäjyydelle – tieto- ja viestintätekniikan välineet rohkeiden elvytysvisioiden palveluksessa

Digitaalinen kehitys tarjoaa mahdollisuuden uudistaa maaseutualueita radikaalisti. Tämä vaatii rohkeutta ottaa riskejä, hyväksyä epäonnistumiset ja sitoutua vahvasti yhteiseen visioon. Poliittinen johtajuus on avainasemassa, kun pyritään tekemään maaseutualueista digitaalisempia ja innovatiivisempia.

Maaseudulla on tärkeää tukea yrittäjien, työnantajien ja lahjakkuuksien kohtaamista. Digitaaliset työkalut voivat tehdä työmarkkinoista avoimempia ja helpommin saavutettavia. Hybridimallit työskentelyssä ja tapahtumien järjestämisessä avaavat uusia mahdollisuuksia maaseutuyrittäjille. Yrittäjät voivat laajentaa rekrytointiaan paikallisyhteisön ulkopuolelle, ja ohjaus- sekä tukiryhmät voivat toimia tehokkaasti verkossa,

kunhan toiminta on osallistavaa.

Julkiset tilat voidaan muuntaa digitaalisiksi keskuksiksi, jotka tarjoavat etätyöntekijöille ja yrittäjille mahdollisuuden vuorovaikutukseen ja liiketoiminnan kehittämiseen, hyödyntäen nopeita internet-yhteyksiä ja moderneja teknologioita. Euroopan maaseutualueiden digitaalinen kuilu on kuitenkin edelleen suuri, vain harvassa jäsenvaltiossa maaseudun internetnopeudet ylittävät 100 Mbps. Satelliitti-internet voi olla ratkaisu tämän kuilun umpeen kuromiseen.

Yhteenvetoa

Yrityspolitiikka on avainasemassa taantuvien maaseutualueiden elvyttämisessä ja uudelleen keksimisessä. Tämä prosessi vaatii poliittista johtajuutta, paikallisten toimijoiden välistä tiivistä yhteistyötä ja monitasoista hallintoa, joka on mukautettu alueen tarpeisiin.

Yrittäjyyden edistäminen maaseudulla voidaan nähdä kahdella tavalla: yksilölähtöisenä, alhaalta ylöspäin suuntautuvana toimintana tai osana laajempaa, ylhäältä alaspäin ohjattua yhteisön visiota. On tärkeää levittää hyväksi havaittuja käytäntöjä laajemmin, ja Interreg Europe Policy Learning Platform tarjoaa resursseja ja palveluja tämän tukemiseen.

Maaseutualueiden yrittäjyysaloitteita tuetaan laajasti EU:n rahoituksella, mutta haasteena on varmistaa, että nämä varat todella saavuttavat kohdealueet. Tehokas tuki edellyttää integroituja alueellisia strategioita, jotka yhdistävät peruspalvelut, infrastruktuuri-investoinnit ja koulutuksen.

Koulutusstrategiat ja yhteisöllisyyttä edistävät toimet ovat keskeisiä yrittäjyyden ja yhteisön vahvistamisessa. EU on kehittänyt erityisiä välineitä näiden integroitujen strategioiden tukemiseen. Integroidut alueelliset investoinnit (ITI) ja yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen (CLLD) ovat ohjelmia, jotka edellyttävät kansallisia puitteita toteutukselleen maaseutualueilla.

Sami Perälä
Kehittämispäällikkö, hyvinvointiteknologia
SeAMK

Lähteitä:

Home – ACORNSWhat is Interreg Europe? | Interreg Europe – Sharing solutions for better policyLetterhead (interregeurope.eu)
Niskanen, K. Maaseudun Nuorten innovaatiopohjaisen yrittäjyyden personoitu oppimispolku. Opinnäytetyö Savonia ammattikorkeakoulu 2023.